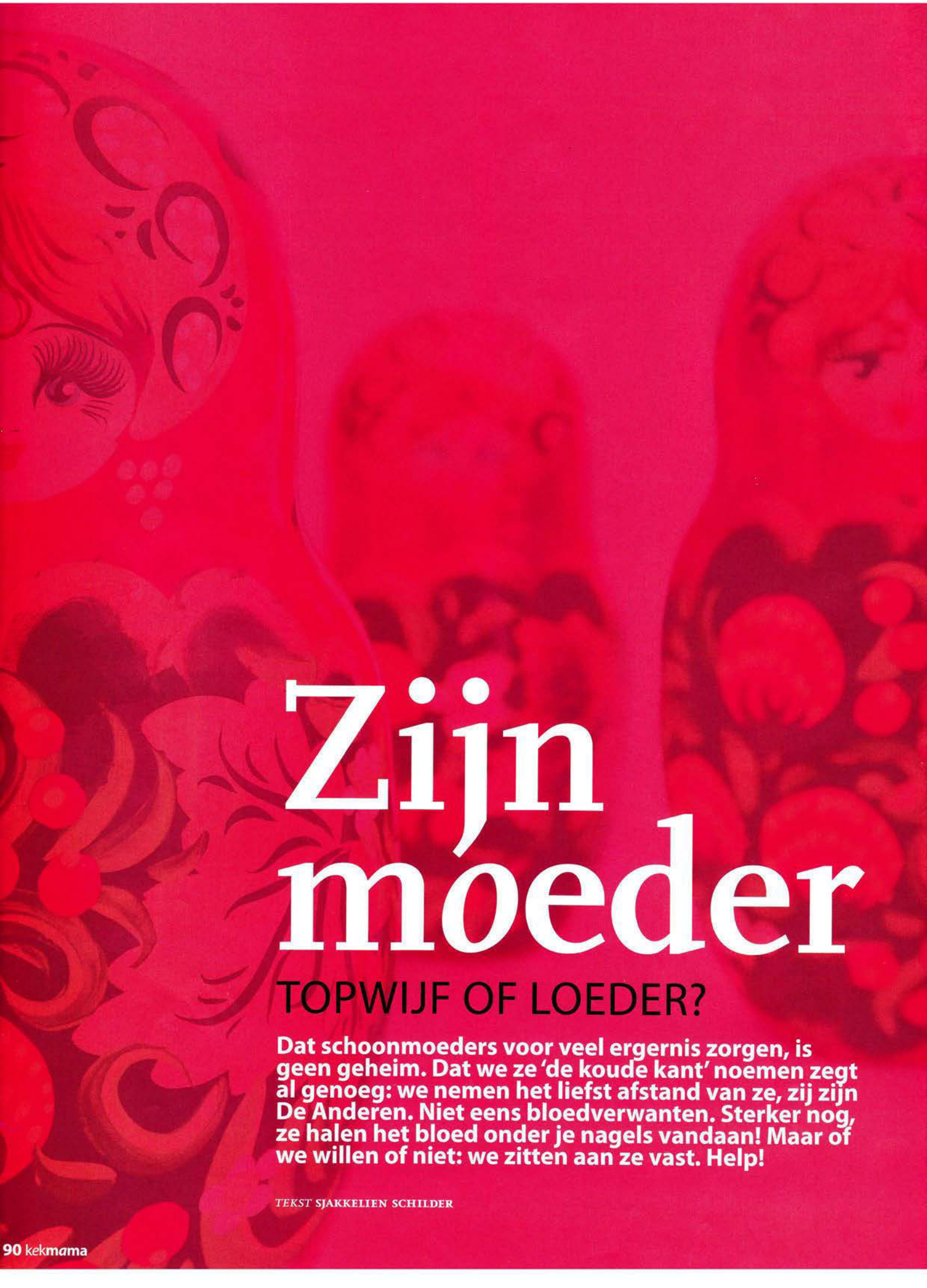

Zijn moeder

TOPWIJF OF LOEDER?

Dat schoonmoeders voor veel ergernis zorgen, is geen geheim. Dat we ze 'de koude kant' noemen zegt al genoeg: we nemen het liefst afstand van ze, zij zijn De Anderen. Niet eens bloedverwanten. Sterker nog, ze halen het bloed onder je nagels vandaan! Maar of we willen of niet: we zitten aan ze vast. Help!

TEKST SJAKKELIEN SCHILDER

Gooi je schoonmoeder uit het raam

… en de koelkast erachteraan. Toen ze me vroegen of ik een leuk artikel wilde schrijven over schoonfamilies, moest ik gelijk aan dat liedje denken. Ik heb nooit begrepen waarom die koelkast er nou achteraan moest, zou dat iets met 'de kouwe kant' te maken hebben? Als je het refrein hoort, is het mysterie meteen opgelost. De goede man heeft twee grote problemen; zijn schoonmoeder en de fles. Weten we dat ook weer.

'Gooi je schoonmoeder uit 't raam
en de ijskast er achteraan
Laat je eigen maar helemaal gaan
Gooi je schoonmoeder uit 't raam en
de ijskast er achteraan
Laat die fles nou maar eventjes
staan.'

Een schoonmoeder uit duizenden

Test: waar denk je aan als iemand het woord 'schoonmoeder' zegt? Welke emoties roept het bij je op? Wedden dat je nu óf een grapje, óf een klacht verwacht? Schoonmoeders… kunnen we er eigenlijk wel normaal over praten? Het lijkt van niet. Het is klagen, geinen, of helemaal de hemel in prijzen. Uit een groot onderzoek van het *Algemeen Dagblad* van een paar jaar geleden blijkt dat de Nederlander zijn schoonmoeder werkelijk haat, of juist van haar houdt.
'Een schoonmoeder uit duizenden.' Als iemand dat zo hard roept, gaan bij mij de alarmbellen rinkelen. Ja ja, denk ik dan, als je het maar vaak genoeg zegt dan ga je het vanzelf misschien geloven. Klinkt net als mijn zusje vroeger: als zij aan tafel met veel bombarie verkondigde hoe 'hmmmmm óntzettend lekker' ze het vond, dan kon je er donder opzeggen dat ze vijf minuten later zou zeggen: 'Ik zit vol.'

Cijfers

Hoe is de relatie met je schoonmoeder? Dat vroeg website Familieband.nl aan zijn leden en dit zijn de resultaten:

- Meer dan **25%** vindt dat schoonmoeder zich te veel met het leven van schoonzoon of schoondochter bemoeit.
- Ongeveer **25%** heeft een slechte relatie met zijn schoonmoeder.
- **73%** Heeft een goede of zeer goede relatie met schoonmoeder.
- **33%** Vindt haar 'een schat'.
- **13%** Noemt de schoonmoeder 'verschrikkelijk'.
- **29%** Bespreekt ergernissen over schoonmoeder met partner.
- **19%** Bespreekt problemen meteen met de schoonmoeder.
- **19%** Zegt zich nooit aan de schoonmoeder te ergeren.

(Bron: www.familieband.nl)

Seks met je schoonzus

Heel opmerkelijk is de positie van schoonzus. Zoek op Google op 'schoonzus' en je krijgt twee soorten resultaten: vrouwen die ofwel een gezellige, ofwel een bemoeizuchtige schoonzus hebben en mannen die ofwel heimelijk verliefd, ofwel belust zijn op hun schoonzus. Kennelijk is seks met je schoonzus een van de laatste taboes die we nog kennen, want het assortiment sekssites met dat thema is duizelingwekkend!

'ADAM WAS EEN BOFKONT; HIJ HAD GEEN SCHOONMOEDER'

Aldus Mark Twain, schrijver van *Tom Sawyer* en *Huckleberry Finn*. Maar waarom nou al die flauwe grapjes? Ach, het is eigenlijk heel simpel. Heftige emoties moeten wel verwerkt worden. Met grappen kun je een onderwerp luchtiger maken, de druk van de ketel halen, relativeren. Dit geldt niet alleen voor oenige moppen, maar ook voor de ziekere grappen die er bestaan. Na iedere grote ramp of aangrijpende gebeurtenis, zie je vaak een golf van wrede, lugubere moppen ontstaan. Met dit soort galgenhumor proberen mensen eigenlijk hun emoties te verwerken.

'ZE WILDE ONS ECHT VERGASSEN!'

What do you want from me?

Schoonmoeder staat nog altijd, onverslagen en op eenzame hoogte, op nummer 1 als minst geliefd schoonfamilielid. En de meest gespannen schoonfamilierelatie? Dat is die tussen schoonmoeder en schoondochter. Ze leven vaak in constante ruzie met elkaar, omdat ze vinden dat de andere hen bekritiseert en ondermijnt. Maar waarom? De Britse psychologe Terri Apter deed 20 jaar lang onderzoek en bundelde haar resultaten in haar boek *What do you want from me?*. Ze komt tot de conclusie dat het eigenlijk een natuurlijk fenomeen is. 'Ze strijden om dezelfde positie: die van de belangrijkste vrouw in het gezin.'

Dat deze 'oerstrijd' soms behoorlijk extreem kan zijn, weet ook Ruud (59). 'Mijn oma kon het niet verkroppen dat mijn vader met mijn moeder trouwde. Hij had daarvoor een ander vriendinnetje gehad en dat vond oma veel leuker. Toen we daar een keer een weekend gingen logeren heeft oma 'per ongeluk' het gasfornuis aan laten staan. Nu denk ik: ze haatte mijn moeder zo erg, dat ze ons echt wilde vergassen.'

'Vertrouw nooit op het ochtendgloren of de glimlach van je schoonmoeder'

Zo beklagen de Japanners zich. Al eeuwenlang, want het is een heel oud gezegde. Ik weet niet of dat het grappig bedoeld is, maar ik moet er wel om lachen. Het is gewoon zo lekker om te klagen. Suzan (42): 'Om de paar weken eet ik met vier vriendinnen. Dan doen we altijd eerst een rondje schoonfamilie, zit de sfeer er tenminste gelijk in. Mijn schoonmoeder heeft heel wat memorabele dingen gezegd die niet zo gezellig waren. Zo belachelijk, dat je in je broek piest van het lachen.'

'O FUORI LEI O FUORI IO'

Italiaans voor: óf zij eruit, of ik. Echt waar: een derde van alle scheidingen in Italië wordt veroorzaakt door schoonmoeders, die hun schoondochters tot wanhoop drijven door zich met het leven van hun zoon te blijven bemoeien. Dat ook Italiaanse schoonzoons het zwaar hebben, blijkt uit het verhaal van de 37-jarige Antonio. Hij had schoon genoeg van La Mama. Na tien jaar huwelijk met niet alleen zijn Gemma maar ook diens bemoeizuchtige moeder, zei hij in 'een hel' te leven en eiste hij echtscheiding. Waarschijnlijk waren zijn klachten niet overdreven, want zowel de gewone rechtbank als de kerkelijke rechtbank stelden hem in het gelijk.

ROMEO & JULIA

Die hadden wel de ergste schoonfamilie die je kunt verzinnen. Maar natuurlijk veroorzaken niet alle schoonfamilies problemen. Toch, blijkt uit diverse onderzoeken, is het percentage dat een goede band heeft met de schoonfamilie relatief laag. Hoe komt dat toch?

Relatietherapeute Nicolien van de Berg: 'Het is echt geen wonder dat het vaak zo moeizaam gaat. Als twee mensen een relatie krijgen, gooien ze als het ware twee familiesystemen bij elkaar. Je moet het eigenlijk zien als een soort fusie van twee bedrijven met hun eigen gewoontes, tradities en cultuur. Dat vergt veel wederzijdse aanpassing en begrip.

Een succesvolle 'fusie' valt of staat met de relatie van de partners zelf. Je moet van elkaar kunnen begrijpen dat je met hetzelfde dilemma zit. Aan de ene kant wil je trouw zijn aan je gezin van herkomst en tegelijk wil je je verbinden aan je partner en met hem of haar een nieuw leven opbouwen. Als dat bespreekbaar is en er ruimte is voor elkaars aanpassingsproces, dan ben je al goed op weg. Vanuit die positie kun je samen in alle veiligheid voelen dat jullie eigen relatie nu de prioriteit heeft en met vallen en opstaan leren dat je partner voortaan degene is aan wie je verantwoording verschuldigd bent, en niet je ouders.'

Annejet (36) herkent dat wel. Ze woont tien jaar samen met Willem en is blij met haar schoonfamilie, maar dat was in het begin van haar relatie wel anders. 'Toen we net bij elkaar waren, werd ik helemaal krankjorum van Willems gezeur over 'hoe zij dat vroeger thuis deden'. Het leek wel een soort *never ending* vergelijkend warenonderzoek wat hij uitvoerde. Hij deed moeilijk over de meest onbenullige dingen: bij hem thuis kreeg je dubbel uitbetaald als je bij *Monopoly* op start landde, zijn moeder bakte met roomboter, vouwde de was op strijkplankbreedte en liet nooit de vaat door de lucht drogen. We kunnen er nu wel om lachen, maar toen was het echt een probleem. Ik had eigenlijk gewoon een hekel aan mijn schoonfamilie door dat constante gejubel van hem, het voelde als een bedreiging. Nou, ze zijn uiteindelijk hartstikke leuk, hoor. Willem is eigenlijk de meest irritante thuis.'

Loslaten

Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Laat je vertrouwde gewoontes los en zorg dat je relatie goed is. Dat maakt de kans op een goede relatie met je schoonfamilie alleen maar groter. Al heb je het natuurlijk niet helemaal zelf in de hand. 'Soms heb je pech en valt met je schoonouders geen land te bezeilen', zegt relatietherapeut Nicolien van de Berg. 'Zij moeten ook bereid zijn om hun kind los te laten en accepteren dat ze nu niet meer op de eerste plaats komen. Vooral voor moeders is het vaak een zware dobber dat ze niet meer allesbepalend zijn in het leven van hun kind.'

EN WAT DOEN DE CELEBS MET HUN SCHOONFAMILIE?

Popster Robbie Williams heeft zijn Amerikaanse schoonmoeder uitgenodigd om een paar maanden bij hem en zijn vriendin Ayda Field te komen wonen in hun Engelse landhuis. Dat schrijft de Engelse krant The Sun.

Zangeres Amy Winehouse klaagt haar ex-schoonmoeder aan omdat deze een brief die Amy ooit aan haar ex schreef, heeft verkocht voor € 57.000. Een ware schending van haar copyright, meent Amy, die een fikse schadevergoeding eist.

Spicegirl Victoria Beckham heeft ruzie met schoonmoeder. Terwijl zij op huizenjacht was in Italië, paste haar schoonmoeder in Los Angeles op de kinderen. Maar ineens besloot haar schoonmoeder dat ze dringend terug naar Londen moest vanwege haar dochters verjaardag. Ze belde Victoria en zei doodleuk dat ze dus niet meer voor de kinderen kon zorgen. Voor Victoria zat er niets anders op dan terug te keren naar haar kroost.

Van schoonbroer tot zwager

Waarom spreek je van schoonouders en schoonzus, en heet een schoonbroer zwager? In het Middelnederlands heette een schoonmoeder sweger en een schoonvader sweer. Hieruit is zwager afgeleid, dat nu gebruikt wordt voor schoonbroer. Het woord stond eigenlijk voor iedereen die door een huwelijk familie werd, dat heette verzwangeren. Men sprak dus soms ook van zwangerin. In de vijftiende eeuw deed het woord 'schoon' zijn intrede; waarschijnlijk een vertaling van het Franse woord beau, waar beau-frère zoiets betekent als 'waarde broer'. Dit nieuwe woord beau – 'schoon' - verving al gauw sweger en sweer. Alleen zwager is blijven bestaan. (Bron: Zo was het vroeger, Ineke Strouken van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur)

'EEN SCHOONMOEDER UIT DUIZENDEN.' JA JA, DAN GAAN BIJ MIJ DE ALARMBELLEN RINKELEN

Oma aan de kant

Schoonmoeders spannen dan misschien de kroon, maar ook schoondochters kunnen er wat van. Anja (55): 'Ik voel me zo machteloos! Alles moet op afspraak bij mijn schoondochter. Ik mag niet spontaan op bezoek komen, dan word ik gewoon weggestuurd. Toen mijn kleindochter werd geboren, mocht ik ook niet meteen komen: haar moeder was er en dirigeerde alles. Ik had me er zo op verheugd om oma te worden, maar dit had ik nie gedacht. Mijn zoon doet alles wat ze zegt, ik ben mijn kind kwijt.'

Elsbeth (62) mag haar kleinzoons zelfs niet zien. 'Mijn zoo en schoondochter zijn gescheiden. Tegen haar zin, en nu gebruikt ze de kinderen om hem te straffen. Hij mag ze niet zien, dus wij dus ook niet.'

MEER LEZEN?

Schoonfamilie: een goede relatie met de familie die je er gratis bij krijgt, Gary Chapman € 13,50 **Uitgeverij Kok**

De schoonfamilie, Dorine Hermans & D. Hooghiemstra € 9,50 **Uitgeverij Mouria**

Je bent niet met je schoonfamilie getrouwd, Susan Forward € 20,99 **Uitgeverij Servire**

Als je kouwe kant je lief is, Ard Nieuwenbroek & I. Mijland € 14,50 **Uitgeverij Kok**